

[Nielsen-Man.]

findes i lovforslaget, og som jeg tror vil komme til at virke som en narresut for vælgerne.

Nu må man også gøre sig klart, at der ifølge sagens natur ikke kan afholdes folkeafstemning om en række områder; skatte- love og finansielle love og mange andre love udgår. Derved kommer man i den situation, at hvis der bliver et flertal for et lovforslag i det nye folketing — og flertallet kan være så snævert som 51 pct. —, kan der f. eks. gennemføres en skattelov, hvorefter skattefradragreglen bortfalder, uden at et sådant forslag efter min mening kan føres ud til folkeafstemning, da det er en skattelov. Man kan tænke sig gennemført en skattelov, der har en så indgribende karakter, at det nærmer sig konfiskation. Et sådant forslag kan heller ikke komme til folkeafstemning. Hvis man tænker sig en lov, som angår en ringe del af landets borgere, fordi den er egnsbetonet, eller angår et erhverv, som ikke har mange udøvere, kan et sådant forslag, når det ikke har finansiell karakter o. s. v., vel komme til folkeafstemning, men der er ingen mulighed for at rejse mange stemmer mod det, når det er egnsbetonet eller angår en så ringe del af befolkningen, at de andre, som ikke føler sig direkte berørt, ikke føler sig kaldet til at deltage i folkeafstemningen.

Med hensyn til procenten ved folkeafstemning ved grundlovsændringer er jeg også meget betænkelig ved, ja, direkte imod, at man forlader de 45 pct. af de valgberettigede og går ned til 40 pct. som den procent, der skal til for at sikre en grundlovsændring. 40 pct. af de valgberettigede er knap og nap halvdelen af det antal, der er sædvanligt ved et velbesøgt folketingsvalg, og jeg synes, at en grundlov bør det være vanskeligt at ændre; det må være ændringer, som en betragtelig del af befolkningen går ind for. Derfor så jeg helst, at man bibeholdt de 45 pct. som den nødvendige forudsætning for at kunne ændre grundloven.

Med hensyn til den administrative frihedsberøvelse, der altid skal efterfølges af domstolsafgørelse, er jeg tilfreds med denne bestemmelse. Jeg kan i og for sig sige det samme med hensyn til ekspropriationsbestemmelsen, dog med modifikation. Jeg er nemlig ikke ganske klar over, hvad der

ligger i den bestemmelse; at der er prøvelsesret for domstolene med hensyn til ekspropriationsakten, og erstatningens størrelse er ifølge fremtrædende juristers udtalelser ikke noget nyt; det har været gældende hidtil. At det kun er sket i få tilfælde, ændrer ikke selve retten til at indbringe sådanne spørgsmål for domstolene. Men når man nu direkte i grundloven nævner de to ting, ekspropriationsakten og erstatningens størrelse, men samtidig undlader at medtage spørgsmålet om muligheden for at indbringe selve ekspropriationsloven for domstolene, rejser sig det spørgsmål, om der deri, at det sidste ikke nævnes, ligger en underkendelse af, at alle love kan prøves for domstolene. Jeg mener ikke, at det i og for sig skulle være tvivl underkastet, at alle loves grundlovsmæssighed skulle kunne indbringes til domstolsafgørelse, men alene det, at man ikke siger det i grundloven, når man iøvrigt kommer ind på spørgsmålet, kan udlægges som en afsvækkelse, og jeg ville sætte meget stor pris på, om den højtærede statsminister her fra det høje tings talerstol ville erklære, at noget sådant ligger ikke i denne formulering.

Med hensyn til valgretsaldere er jeg som før nævnt enig i, at valgretsaldere til landstinget er for høj; jeg er også enig i, at valgretsaldere til folketinget er for høj. Jeg har ikke noget imod, at valgretsaldere nedsættes, tværtimod; jeg er endda så revolutionær, at jeg mener, at man skulle have nævnt valgretsaldere i grundloven. Jeg synes, det er en afsvækkelse, at valgretsaldere ikke nævnes i grundloven, men at afgørelsen henlægges til en folkeafstemning, der ganske vist skal afholdes samtidig med, at man skal stemme om grundloven. Det vil vel nok gå sådan ved denne folkeafstemning, ved hvilken man kan vælge mellem de 23 og de 21 år, at man får flertal for 23 års valgretsaldere, men enden er ikke nået endda. Lad os gå ud fra, at de 23 år er blevet lovfæstet; så er der mulighed for, at rigsdagen kan vedtage en nedsættelse af denne valgretsaldere og kan få dette forslag godkendt ved en almindelig folkeafstemning, såvidt jeg forstår på udkastet, når blot ikke 30 pct. af de valgberettigede går imod en sådan nedsættelse. I så fald er en vedtagelse i rigsdagen af en ændret valgretsaldere absolut og endelig.

Jeg ville nu foretrække, at man havde